

Linkolan eksymys

■ Jaakko Anhava

Toimittaja Pertti Koskimies puolusti tämän lehden numeroissa 6 ja 7/2010 kalastaja Pentti Linkolan ajatuksia kaikkea kritiikkiä vastaan sillä perusteella, että ”Pentti Linkolan kriitikot käpertyvät ihmiseen” (1. osan otsikko). Näin ei välttämättä ole.

Pertti Koskimiehen kaksiosainen, kaikkiaan 18-sivuinen (!) kirjoitus oli suunnattu ensi sijassa *Linkolan ajamana* -kirjaa vastaan (Vadén 2008), mutta epäilemättä hänen mielestään kaikki Linkolan arvostelijat syyllistyvät samaan kuin kirjan kahdeksan kirjoittajaa: tarkastelemaan asioita ahtaan ihmiskeskeisesti, kun Linkola ja Koskimies itse ottavat huomioon koko elävän luonnon ja sen miljoonat lajit.

Otan haasteen vastaan. Seuraavassa kirjoituksessani sivuutan kokonaan sen, mitä Linkolan (ja Koskimiehen) perusteluista olisi inhimilliseltä kannalta ajateltava, ja pitäydyn pelkästään siihen, missä määrin ne ovat ja varsinkaan eivätkä ole asian ja koko luonnon kannalta päteviä totuusväittämiä. Se ei lainkaan estä osoittamasta, että Linkola on läpikotaisin väärässä.

”Läpikotaisin” ei tarkoita, ettei mikään Linkolan esittämä väite pitäisi paikkaansa. Mutta Pentti Linkolasta ei ole Suomessa tullut Pentti Linkolaa siksi, että hän puhuu luonnon puolesta, vaan sen perusnäkemysten tähden, että tätä varten lähes koko ihmiskunta on tuhottava – ja että sitä odotellessa on kaikki ihmisiin kohdistettu väkivalta hyväksi luonnolle.

Tässä kirjoituksessa viittaan siis kintaalla ihmisen erityisarvolle enkä pidä ihmistä keskipisteenä muussa mielessä kuin että lajimme on luonnon tuhoutumisen aiheuttaja. Tämä on Linkolan väitteiden analysoinnin ainoa pätevä lähtökohta.

Olen jo aiemmin kahdesti tehnyt selväksi, millä tavoin ja miten monelta kannalta Linkola on väärässä (Anhava 1994 ja 2005). Koski-

mies joko ei tunne näitä tekstejä tai jättää ne tieteen tahtoen huomiotta, joten esitän seuraavassa perusteluni vielä kerran. En erittele yksityiskohteisesti Koskimiehen pitkää vuodatusta vaan keskityn siihen, miten (sekä ”millä tavoin” että ”kuinka täysin”) Pentti Linkola on vuosikymmenien ajan ollut eksyksissä ajatustensa hetteiköissä. Siinä sivussa kaatuu Koskimiehenkin argumentointi.

Uhkan luonne

Linkola lähtee siitä, että ihmislajin taloudellinen toiminta hävittää hyvin pian sukupuuttoon koko ihmiskunnan. ”Hyvin pian” tarkoittaa, että ”viiden sukupolven kuluttua... ihmiskuntaa ei aikoihin enää ole ollut olemassa” (Linkola 2004: 265; alk. 1992).

Linkola on myös monesti esittänyt, ettei vain ihmislaji vaan koko elävä luonto tuhoutuu eli elämä sammuu maapallolta ihmistoiminnan vaikutuksesta:

”Sitten joukosta syntyy yksi laji, joka tekee kaikesta silppua, sen jälkeen tyhjyys, kaikki poissa, paitsi kivi ja metallit” (Linkola 1989: 46; alk. 1983.)

Näiden kahden lähtökohdan Linkola katsoo oikeuttavan elättelemään

”viimeistä, lähes mieletöntä unelmaa: että jotkut drastisen väkivaltaiseen pelastusoperaatioon kykenevät eliittiryhmät ... kykenisivät uhraamalla ehkä miljardeja pelastamaan edes miljoonan”. (Linkola 1989: 12; alk. 1980.)

Kaikki pieleen. Edetäänpä järjestyksessä.

1. Ihmislajin toiminta ei kykene hävittämään maapallolta kaikkea elämää, ei läheskään – siitä yksinkertaisesta ja olennaisesta syystä, että maapallolla elää, on aina elänyt ja tulee yhä kehittymään paljon kasveja, eläimiä ja mikrobeja, jotka selviävät mainiosti sellaisissa fyysikaalisissa ja kemiallisissa oloissa, missä ihmisen fysiolo-

giset perustoiminnotkin käyvät mahdottomiksi. *Kaikkea* elävää luontoa ei pysty maapallolta hävittämään edes ihmisen mahdollisista aikaansaannoksista tuhoisin, totaalinen ydinsota.

2. Ihmislaji on levittäytynyt kaikkiin maapallon osiin, missä sen suinkin on mahdollista elää – juuri siksi olemmekin voineet aiheuttaa muulle luonnolle niin suurta tuhoa. Koska näin on, mikään ihmistoiminnan aikaansaama katastrofi ei enempää lyhyellä kuin pitkällä tähtäyksellä pyyhkäise ihmistä sukupuuttoon kaikkialta maapallolta. Kaksi poikkeusta on: jo mainittu totaalinen ydinsota sekä otsonikerroksen täydellinen häviäminen. Kumpikaan ei hävittäisi muuta elämää täysin, vaikka tietenkin hirvittävässä määrin.

Totaalinen ydinsota ei ole se uhka, josta Linkola enempää luonnon kuin ihmisen osalta varsinaisesti kantaa huolta, joten ei siitä sen enempää. Otsonikadonkin hän on pitkällä urallaan maininnut vain jonkin harvan kerran ja viime kirjassaan jopa yllättäen sanoo: ”Otsonikato kuitenkin on niitä vakavia ekokatastrofiongelmiä, jonka arvioidaan muutenkin olevan voitettavissa” (Linkola 2004: 152); sitäkään ei siis tässä kannata ottaa enempää lukuun.

Linkolan kaksi lähtökohtaa – että ihmislaji hävittää koko maapallon elämän tai ainakin itsensä – osoittautuvat täten sekä fysiologisin että ekologisoin asiaperustein vääriksi. Mitä sitten oikeastaan on edessä, elleivät ihmiset muuta elämänmuotoaan ja taloudellisia toimintatapojaan?

3. Todellinen, jopa todennäköinen uhka on, että ihmiskunta ylittää ympäristön kantokyvyn: luonnonvarat hupenevat liian vähiin pitääkseen yllä nykyisen kokoista, vuosikymmeniä eteenpäin yhä kasvavaakin ihmismäärää, ja niiden käytön ympäristövaikutukset (saastuminen, aavikoituminen, eroosio, ilmastonmuutos ym.) ajavat yhteiskunnan toisensa jälkeen niin ahtaalle, että näiden toimintakyky lakkaa. Selväkielellä ihmisyhteisöt romahtavat kautta maailman eivätkä vain siellä täällä niin sisäisiin kuin ulkoisiin sotiin, ryöstelyyn, kansainvaelluksiin,

nälänhätiin ja kulkutauteihin.

Mikä pahinta, ja tämä raastaa minun sydäntäni aivan yhtä paljon kuin Linkolan ja Koskimiehenkin: lukematon määrä, jopa miljoonia muita eläin- ja kasvilajeja, jotka ovat kaikkeen tähän täysin syyttömiä toisin kuin ihminen, häviää kaiken tämän tähden kokonaan sukupuuttoon toisin kuin ihminen.

Mitä on tehtävä – vai onko?

Jo kohta 3 on Linkolan ja Koskimiehen mielestä välttämätön ja riittävä syy ryhtyä pelastamaan luontoa ihmiseltä, ja tässä on oltava valmis väkivaltaankin. (Lue: ennen muuta väkivaltaan.) Linkolan reseptejä:

”Meidän on hylättävä ihmisten välisen veljeyden periaate, lääkärietikka ja humanismi, murskattava kansainvälinen yhtenäiskulttuuri ja korkea-asteinen teknologia.” (Linkola 1979: 115–116; alk. 1972.)

”On väkivalloin kevennettävä lamauttavaa ihmisvaippaa planeetan elävän kerroksen pinnalla, ... väkivalloin murskattava kerskakulutuksen muotoja, väkivalloin puututtava lajin syntyvyyteen, väkivalloin vähennettävä jo syntyneiden määrää – keinolla millä hyvänsä.” (Linkola 2004: 364–365.)

Tämä tapahtuisi ”lähinnä kenties rajoitetuin ydinaseiskuin tai bakteriologisoin tai kemiallisoin menetelmin yhtäaikaisesti maailman suurissa väestökeskuksissa” (mts. 267), mutta ”elonkehän rikkautta vähentämättä, sen jatkuvuutta vaarantamatta” (mts. 362).

Kuka muu kuin Linkola ja näköjään Koskimies voi kuvitella, että jos tällaiseen ryhdyttäisiin, se voisi johtaa mihinkään muuhun kuin ihmisyhteisöjen romahdukseen, sisäisiin ja ulkoisiin sotiin, ryöstelyyn, kansainvaelluksiin, nälänhätiin ja kulkutauteihin? Kuka muu kuin Linkola voi kuvitella, että hänen vaatimansa ”keinot mitkä hyvänsä” eivät vähentäisi ja vaarantaisi elonkehän rikkautta?

Koko ihmiskunta, saati kaikki luonto ei häviä sukupuuttoon siksi, että tekninen sivilisaatio ylittää ympäristön kantokyvyn. Linkola ja Koskimies eivät siis voi väittää, että heidän vaatimiansa toimien seuraukset edes olisivat pienempi paha. Kuten kirjailija Karl Kraus (1874–1936) sanoi psykoanalyysistä: nämä toimet olisivat se tauti, jonka muka parantaisivat.

Täsmennän vielä. Maailman väestö kasvaa 300 000–400 000 hengellä päivässä. Vaikka maailmasta hävitettäisiin *joka päivä* ydinpommein sen verran väkeä kuin Hirošimassa ja Nagasakisassa yhteensä kuoli (n. 250 000), tämä ei pysäyttäisi maailman väestönkasvua – ja onko Linkolalla ja Koskimiehellä esittää toista yhtä nopeaa mutta ympäristölle vähemmän tuhoisaa tapaa poistaa muonavahvuudesta hirošimallinen väkeä? Ruandan kansanmurha vuonna 1994 hoitui luontoa säästämällä viidakkoveitsin, mutta kolmen kuukauden uuttera työ maailman väkiluvun vähentämiseksi meni alle kolmessa päivässä hukkaan. Vertauskuvallisesti siis: todellisuudessa maailman väestö ei koko kansanmurhan aikana päässyt kääntymään laskuun.

”Mutta kaunistaa valhetta vainen”

Voisin päättää kirjoitukseni tähän, olenhan jo osoittanut Linkolan ajatusrakennelmien perustukset erheeksi. Edellä ei kuitenkaan ollut läheskään kaikki, mitä Linkolasta pitää tuoda esiin mutta ei koskaan tuoda.

Yleinen, vuosikymmeniä kliseenä toistettu luonnehdinta Linkolasta on, että hän on suoraselkäinen, tinkimätön ja johdonmukainen ajattelija ja totuuden julistaja, joka ei pelkää lausua tosiasioita kiertelemättä julki, toisin kuin lähes kaikki muut sanankäyttäjät, jotka leimaavat hänet joko huvittavaksi tai vaaralliseksi hulluksi. (Tätä korostaa Koskimieskin, mm. 2010a: 19–20.)

Luonnehdinnan loppuosakin on silkkaa valhetta. Millä julkisella foorumilla Linkolan on väitetty olevan enempää hupaisaa höppänä kuin vaarallinen hullukaan? Mutta Linkola-myytissä olennaista on luonnehdinnan alku. Miten on hänen suoraselkäisyytensä, tinkimättömyytensä, kiertelemättömyytensä ja totuudenmukaisuutensa laita?

1980-luvun lopulle asti Linkola otti jyrkästi kantaa sosialismia ja kommunismia vastaan, koska piti niiden yhteishyvääjattelua ja pyrkimystä kaiken kansan elintason kohottamiseksi erityisen tuhoisina luonnolle. Sitten reaaliosialismi kaatui ja vihdoinkin tuli julki sekin, miten valtavaa luonnon- ja ympäristöntuhoa järjestelmä oli saanut aikaan. Linkolalla olisi ollut elämänsä

tilaisuus todeta: ”Siinä nyt näette – mitäs minä sanoin?”

Mutta ei sinne päinkään. Juuri kun kaikki tämä kävi ilmi, Linkola alkoikin julistaa reaaliosialismin olleen suuri siunaus hallitsemiensa maiden luonnolle ja ympäristölle: diktatuuri oli pitänyt ihmiset kuristusotteessa ja siten vähentänyt luontoon kohdistunutta räsitusta. Kaiken, mikä esiin tulleissa tiedoissa puhui tätä vastaan, hän leimasi ”pistekuormitukseksi”, joka päällepäin näkyvästä rumuudestaan huolimatta ei muka ollut luontoon suuria vaikuttanut, minkä vastakohtana rikkaiden länsimaiden ”hajakuormitus” ulottaa tuhoavat lonkeronsa kaikkialle.

Tällaiseen reaktioon sosialismin luonnon-tuhojen edessä olisi ollut aitoa aihetta vain, jos Linkola olisi siihen asti uskonut luonnon tuhoutuneen sosialistisissa maissa laajemmin ja pahemmin kuin järjestelmän romahdettua siten osoittautui. Mutta jos hän näin oli uskonut, miksi hän ei sosialismin vallitessa ollut tuonut näitä käsityksiään esiin?

Jos joku todella pitää luontoa ja sen koskemattomuutta ylimpänä arvonaan, jolle alistaa maailmankatsomuksessaan kaiken muun, silloin hän ei väheksy luonnon kärsimiä tuhoja, tapahtuvat ne missä tahansa, mistä syystä tahansa ja kenen toimesta tahansa – ei sittenkään, vaikka ne todella olisivat jääneet vähäisemmiksi kuin jossakin muualla. Olisi helpompi uskoa Linkolan aidosti rakastavan luontoa yli kaiken, jos hän edes olisi sanonut painokkaassa päälauseessa: ”Hirvittävää luonnon tuhoa ja raiskautta!” ja vain sivulauseeksi lisännyt: ”...vaikka sitenkin vähäisempää kuin länsimaissa.”

Vaan ei: häneltä ei ole liennyt sanan vertaa surun eikä säälin ilmauksia kommunistimaiden luonnon ja ympäristön puolesta, vaikka Suomen ja muun maailman luonnontuhojen tähden hän ei koskaan väsy julistamaan kauhistustaan, vihaansa ja epätoivoaan.

Mikä saattoi sammuttaa Linkolan kauhistuksen, vihan ja epätoivon pyhistä pyhimmän luonnon tuhoamisesta niiltä osin kuin sitä oli tapahtunut sosialistisissa maissa? Se, että silloin Linkola olisi joutunut kauhistumaan samasta asiasta kuin kaikki muutkin. Siinä meille tinki-

mättömyyttä, suoraselkäisyyttä, totuudenrak-
kautta ja luonnon pyhyttä.

Luonnon kannalta tähän sisältyy jotakin vielä
kammottavampaa: Linkolasta ei luonnon tuhou-
tumista enempää kuin säästymistäkään ole se,
minkä havainnot sellaiseksi kertovat, vaan se
minkä hän sellaiseksi katsoo eli suostuu näke-
mään. Jos joku kysyy, miksi nuorena tuntema-
ni arvostus ja jopa ihailu Linkolaa kohtaan ovat
kääntyneet täysin päinvastaiseksi, tässä on syy.

Tätäkö on tehtävä?

Linkola vakuuttelee aina, että maapallon elä-
mänkysymykset ovat kuolemanvakava asia, jos-
ta hän ei milloinkaan laske leikkiä. En siis arme-
liaasti tulkitse hänen puheitaan leikinlaskuksi,
kuten kaikki muut silloin, kun hän puhuu läpiä
päähensä, vaan tuiki tosissaan esitetyksi, ja
käsittelen niitä sen mukaisesti.

Vuonna 1990 Linkola perusteli käsitystään,
että kommunismi oli tehottomuuttaan säästänyt
luontoa, muun muassa näin:

”Jos Suomi ja Saksa olisivat yhdessä valloineet Neuvostoli-
iton toisessa maailmansodassa, Siperiassa ei olisi enää puun
puuta jäljellä.” (Haastattelu, *Seura*)

Kanadan metsävarat ovat suuret mutta pienem-
mät kuin Siperian, Kanadan väkiluku ja teol-
lisuus ovat suuremmat kuin Suomen, Yhdys-
valtain väkiluku ja teollisuus suuremmat kuin
Saksan, ja molemmat maat hyödyntävät uutte-
rasti Kanadan metsiä – mutta niin vain on Kana-
dassa puu jos toinenkin jäljellä.

Myöhemmin samana vuonna 1990, Saddam
Huseinin marssitettua armeijansa Kuwaitiin,
Linkola kuulutti *Iltalehdessä* suurin otsikoin:
”Saddam on ainoa, joka yrittää pysäyttää länsi-
maisen talouden murhakoneiston.”

Harva asia oli kauempana Saddamin tavoit-
teista kuin öljyä janoavan länsimaisten talou-
den pysäyttäminen, ja omasta maastaan hän
aina haaveili Lähi-idän johtavaa teollisuusmah-
tia. Tarvitaan Linkolan todellisuudentaju, jotta
Saddamissa näkisi luonnon puolesta taistelevan
Pyhän Yrjänän – jo ennen kuin hän Kuwaitista
vetäytyessään antoi sytyttää öljylähteet tuleen ja
pumpata tonneittain öljyä Persianlahteen. (Tar-

peetonta sanookaan, että kun näin sitten tapah-
tui, Linkola pysyi hiljaa.)

Linkolan teeseihin kuuluu:

”Millainen tahansa diktatuuri on aina demokratiaa parem-
pi, koska siinä ihminen on aina tavalla tai toisella kahlittu.”
(Linkola 2004: 363.)

Saksan talous oli Weimarin tasavallan demokra-
tiassa tehottomampi ja tuotanto pienempi kuin
natsidiktatuurissa. Jeltsinin Venäjä oli demo-
kraattisempi kuin sekä sitä edeltänyt Neuvos-
toliitto että sen jälkeinen Putinin Venäjä, mutta
sen talous oli tehottomampi ja tuotanto pienem-
pi kuin kummankaan näistä. Demokraattisen
Intian talous ja tuotanto ovat yhä ja olivat var-
sinkin 1980- ja 1990-luvulla pienemmät kuin
vastaavan kokoisen diktatuurin Kiinan. Ja niin
edelleen.

Tähän Linkola arvattavasti sanoisi, että nämä
kaikki ovat aivan eri asia, poikkeustapauksia tai
muuta sellaista. Mutta hänhän esittää kategori-
sesti, että *millainen tahansa* diktatuuri on *aina*
demokratiaa parempi.

”Uskokaa ihmeessä minua, tai X.X.ää, ketä hyvänsä, silloin,
mutta vain silloin, kun kerron että A on A ja että $2 \times 2 = 4$,
toisin sanoen tieteellisiä tosiasioita. Mutta silloinkin olkaa
tarkkaavaisia, kun yhdistelen näitä tosiasioita, yhdistämis-
vaiheessa voi tapahtua joko konnankoukku tai lipsahdus. Ja
ennen kaikkea, käyttäkää empiiristä menetelmää, havain-
noikaa loputtoman utterasti ympäröivää maailmaa, raken-
takaa hypoteesit näkemänne, kuulemanne ja lukemanne
perusteella ja korjatkaa niitä jatkuvasti uusien ilmenevien
tosiasioiden mukaan.” (Linkola 1979: 200; alk. 1974.)

Ilmiö Pentti Linkolan elinehto on ollut, että näi-
tä hänen omia sanojaan ei koskaan ole sovellettu
häneen itseensä – kaikkein vähiten hän itse.

Minkä tähden?

Kliseen mukaan Linkola ei pelkää lausua jul-
ki epämieluisia totuuksia. Tähän pelkoon Lin-
kolalla on ollut harvinaisen vähän aihetta: viisi
vuosikymmentä hänen lukemattomat epätotuu-
tensa ovat olleet yleisölle ja julkiselle sanalle
hyvin mieluisia.

Linkola milloin ylistää natsien tekoja ja
menetelmiä, milloin nimittää teollisuuden tai
Suomen valtion tiedotusta ”göbbelsmäiseksi
propagandaksi” kielteisessä merkityksessä. En
osaa laskea, kumpaa hän on väittänyt useam-

min: sitäkö, että Suomen sodanjälkeinen teollistuminen on sysännyt syrjään ja tehnyt onnettomaksi suurimman osan tavallisesta kansasta, jonka puolesta hän korottaa äänensä, vai sitä, että tavallinen kansa on tiedotonta, tavarahuuman turruttamaa massaa, jonka näkemyksiä ei missään asiassa pidä kuunnella. Sitten hän haukkuu muita ”johdonmukaisuuden häränpylyistä”.

Jo 1970-luvun alussa Linkola luonnehti nationalismia:

”On tunnustettava se palvelus, minkä tuo filosofia jo 30 vuotta sitten teki vapauttaessaan maapallon kymmenien miljoonien ylensyövien eurooppalaisten kuormituksesta, niistä kuuden miljoonan lähes ihanteellisen kivuttomalla, ympäristöä haittaamattomalla tavalla.” (Linkola 1979: 133; alk. 1972.)

Tuhoamisleirien ihanteellinen kivuttomuus, polttouunien ympäristöystävällisyys... kuinka ihmeessä ei ole yleisesti tajuttu jo tuolloin eikä sen jälkeen kuluneina vuosikymmeninä, että Pentti Linkola pystyy väittämään mitä hyvänsä mistä hyvänsä?

Sytä on ainakin kaksi. Pienissä piireissä kaikki, jotka eivät ole vihoissa keskenään, ovat kavereita, ja Linkola on ei tosin ryypännyt mutta muuten viettänyt rattoisia iltoja ties kuinka monen kulttuuri- ja viestintävaikuttajan kanssa, jotka aina ovat valmiit antamaan hänelle palstatilaa ja jakamaan kirjallisia palkintoja.

Toinen, yleispätevämpi syy kuuluu seuraavasti:

”Lehti joka yksinomaan myötäilee yleistä mielipidettä (oli tämä miten perusteltu tahansa) ei saavuta suuren yleisön suosiota. Useimmat ihmiset pitävät älykkäänä vain sellaista henkilöä joka osaa esittää purevia väitteitä yleistä mielipidettä vastaan.”

Ei mitään uutta auringon alla: tämän huomion teki Edgar Allan Poe vuonna 1842 (Poe 1975: 79). Poe osui oikeaan. Mikä näkemys maailmasta on koskaan saanut laajempaa kannatusta kuin se, että kaikki muut ihmiset kuin itse kukin ystävineen ovat aivotonta massaa?

Koskimies kirjoittaa:

”Jos Pentti Linkola kirjoittaisi englanniksi (jota hän ei osaa), tai hänen tuotantoaan käännettäisiin mille tahansa maailmankielelle, häntä epäilemättä arvostettaisiin maailmalla Thoreau, John Muir, Ralph Waldo Emersonin ja

Aldo Leopoldin veroisena näkijänä, yhtenä viimeisten 150 vuoden merkittävimmistä luonto- ja ympäristöfilosofoista.” (Koskimies 2010b: 16.)

Saahan sitä haaveilla. Todellisuudessa asia on juuri päinvastoin: isommassa maassa Linkola olisi joskus ammuin herättämänsä ensikohun jälkeen vaipunut ansaittuun unhoon ja jäänyt jorisemaan kouralliselle opetuslapsia kuin Ior Bock. Mutta Suomen pienissä piireissä hän on kautta vuosikymmenten saanut paistatella julkisuuden suosikkina.

Nytkin Linkolaan osuvat hänen omat sanansa paremmin kuin kenenkään muun:

”Jos itse joutuisin piirtämällä kuvaamaan käsitettä ’kansä’, piirtäisin pelkän ammottavan suun, mölisevän suun.” (Linkola 1989: 212.)

Paremmen en osaisi piirtämällä kuvata ilmiötä ”Linkola”. Puoli vuosisataa on hänen ammottava suunsa mölissyt hänen oman neroutensa ylistystä, johon lukeva yleisö ja julkinen kirjoittelu ovat yhtyneet. Hän on niin kuin toisetkin kiljukaulat: ei rocktähtienkään suosio johdu laulujen sanoista, joista ei saa eikä välitetäkään saada selvää, vaan kovan metelin virittämästä tunnelmasta, josta yleisö saa niin nautinnolliset sävâykset.

*

Minä rakastan luontoa, se on minusta arvokas itsessään eikä vain ihmisten iloksi, ja minua kauhistuttaa sen tuhoutuminen kulutuskuultuurin kyltymättömyyteen. Juuri sen vuoksi inhoan syvästi sellaisia läpifalseja egomaanisia tuulenpieksäjiä kuin Pentti Linkola.

Viitteet

- Anhava, Jaakko 1994: Hyvää yötä, Pentti Linkola. *Kanava* 6.
Anhava, Jaakko 2005: Keisarin vanhat vaatteet. *Kanava* 6.
Koskimies, Pertti 2010a: Pentti Linkolan kriitikot käpertyvät ihmiseen. *Tieteessä tapahtuu* 6.
Koskimies, Pertti 2010b: Sananselityksiä irti maailmasta. *Tieteessä tapahtuu* 7.
Linkola, Pentti 1979: *Toisinajattelijan päiväkirjasta*. WSOY.
Linkola, Pentti 1989: *Johdatus 1990-luvun ajatteluun*. WSOY.
Pentti Linkolan haastattelu 1990. *Seura* 27.
Linkola, Pentti 2004: *Voisiko elämä voittaa*. Tammi.
Poe, Edgar Allan 1975: *Rue Morguen murhat*. Suom. Paavo Lehtonen. WSOY.
Vadén, Tere (toim.) 2008: *Linkolan ajamana*. Like.

Kirjoittaja on filosofian maisteri.